

Eenige bijzonderheden uit het leven en sterven van een' vroomen ambachtsman.

<https://hdl.handle.net/1874/356549>

g.c.

16

EENIGE
BIJZONDERHEDEN

UIT HET LEVEN EN STERVEN VAN
EEN' VROOMEN

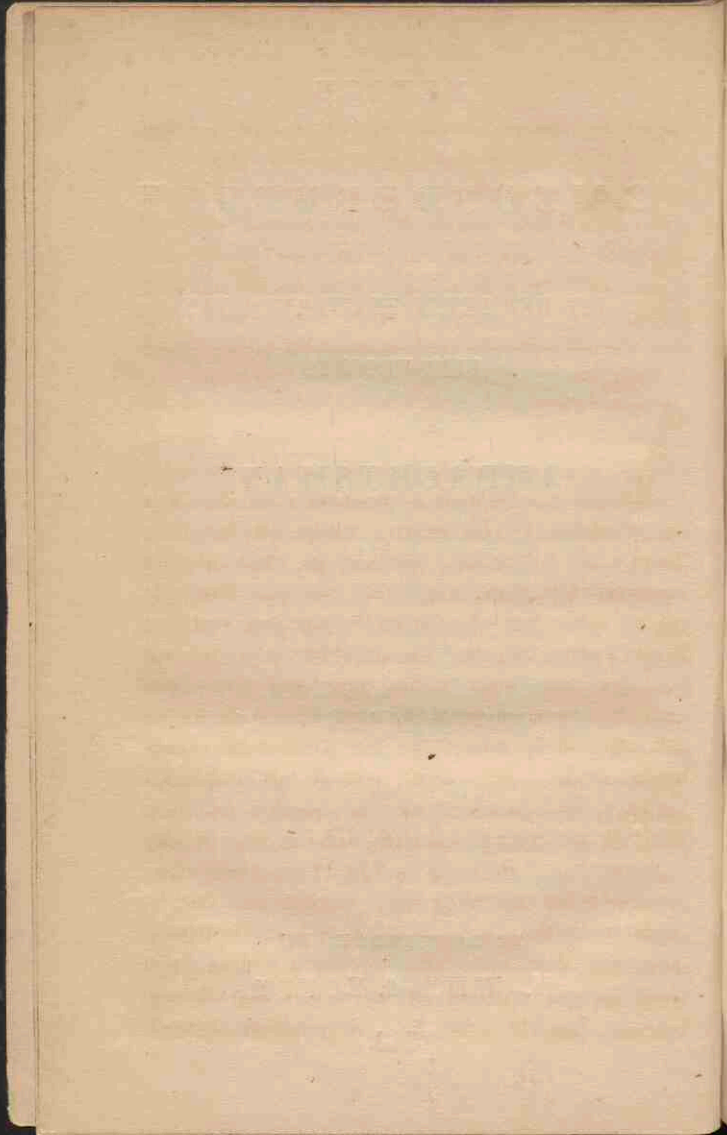
AMBACHTSMAN.

TE ROTTERDAM, BIJ
M. WIJT & ZONEN.

1843.

[71]

Met zal u misschien aangenaam zijn, iets van de vruchten te vernemen, welke hier en daar door Gods bijzondere genade in onze nieuwe evangelische gemeente, tot vreugde van alle regtschapene volgelingen en beminnaars van den Heer Jezus, rijpen. En daar het mijn wensch is, dat nog vele zielen met mij den Heer danken, voor hetgeen Hij naar Zijn welbehagen aan ons doet, zoo deele ik u hier een voorbeeld mede, hoe Zijne genade en zondaars-liefde zich bijzonder groot en heerlijk bewezen heeft in een hier woonachtig lid der gemeente.

FRANS M..., geboren in het Württenbergsche, metselaar en steenhouwer, werkte als knecht reeds verscheidene jaren bij den hier wonenden metselaar JOH. L... Zijn ingetogen gedrag, zijn ijver en getrouwheid in alles wat zijn beroep betrof, maakte hem in den ganschen omtrek

bemind. Daar hij grooten lust voor het teekenen had, hoopte men hem eenmaal in de gelegenheid te stellen, dat hij dit talent meer zou kunnen beoefenen, waardoor dan ook zijne inkomsten zeer zouden vermeerderd zijn geworden. Daar echter Gods plan en weg anders met hem was, zoo kwamen er aanhoudend hinderpalen tusschenbeide, en nu zien wij wèl in, hoe de Heer besloten had, deze ziel in de lijdenschole te louteren, om haar daardoor tot de heerlijkheid te brengen. Ja, hij moest dien gezegenden en heilrijken weg gaan, welke voor allen, die hem met geopende oogen des verstands bewandelen, hier reeds zoo onbeschrijfelijk zalig is, op welken men onder alle lijden, beproevingen en aanvechtingen, met vast toevorzigt den blik kan gevestigd houden op het eigenlijke te huis, waar de vermoeide pelgrim het einde van zijn geloof vindt, namenlijk de zaligheid der zielen. (1 Petr. I: 9.) Hij moest steeds met geringheid en armoede kampen, ja verschillende soorten van lijden en vernedering ondergaan; dit toch waren de stormen, onder welke de eeuwige Liefde deze plant voor den hemel opkweekte.

De hongersnood van 1816 en 1817 veroorzaakte dat verscheidene huisgezinnen hun vaderland verlieten en naar *Rusland* de wijk namen, om de al te drukkende armoede in deze bergachtige streek te ontwijken. M. had zoo veel

overgewonnen, dat hij in staat was, ondersteund door eenige burgers, huis en tuin van een dezer uitgewekenen te koopen. Hij trouwde hierop met de dochter van zekeren W. welke ook van hier vertrok, nam bezit van zijn klein eigendom en werd daardoor mijn naaste buur, daar onze tuinen in elkander liepen. Reeds bij de intrede in zijn nieuw huisselijk leven keurde de Goddelijke voorzienigheid eene harde beproeving voor hem noodig. Hij werkte namelijk mede aan eene schuur welke ik liet bouwen, maar had het ongeluk bij het afbreken, door eenen invallenden muur zijn scheenbeen te breken; daar het slechts weinige dagen na zijn huwelijk voorviel, trad zijne jonge vrouw ook nu aanstonds de lijdenschole met hem in. De geheele zomer verliep eer deze beenbreuk hersteld was, waardoor dan ook niets kon verdiend worden, hetgeen bij de duurte der levensmiddelen zeer drukkend was; niettegenstaande dit, getuigden alle bureu, dat hij *en* smarte *en* gebrek aan broodwinning met het grootste geduld droeg.

Daar het been na de genezing iets korter was, zeide hij eens tot mij: « o! dit wil ik gaarne lijden, wanneer ik éénmaal maar den hemel mag biantreden. »

Zonder storingen in zijn huisselijk geluk, verliepen er nu eenige jaren. God zegende zijn huwelijk met vijf kinderen, en naar mensche-

lijke inzigten scheen het, dat zijne vlijt hem wel verder zou brengen. Echter had God naar Zijne hooge wijsheid dit anders bepaald: allerlei soort van lijden trof hem, maar te gelijker tijd ontving hij ook eene tevredenheid, waardoor hij alles als uit de hand van zijnen Heer aannam en met veel geduld en gelatenheid verdroeg, zoodat hij ons allen tot herhaalde opwekking verstrekte.

De hartroerende leerredenen van H.....s, maakten ook op zijne ziel diepe indrukken; zoo weinig mogelijk verzuimde hij dezelve en de H. Geest gaf hem een duidelijk inzicht in al de waarheden van het dierbaar evangelie. FRANS was naauwelijks, wat het godsdienstige betrof, voor zich zelve tot rust gekomen, of zijne gezondheid begon zichtbaar te wankelen; een teringachtige hoest greep hem aan en werd weldra bedenkelijk; dit hinderde hem echter in zijn werk niet, en steeds ging hij nog opgeruimd naar *M.* ter kerk, waar ik menigmaal op weg verheugd werd door zijne gesprekken. Hij had groote begeerte, een waarachtige honger en dorst naar het woord des levens; meermalen zeide hij tot mij: „hoe veel ik ook van die heerlijke gezangen houde, zoo verheugt het mij toch altoos wanneer zij uitgezongen zijn, opdat ik spoedig de preek zelve hoore.” Hij had eene bijzondere liefde opgevat voor onzen leeraar *Sca....*; dikwijls uitte hij

zich hoe zijn hart als in hem opsprong als hij dien waardigen man den predikstoel zag opklimmen.

Omstreeks dezen tijd echter begon het tijdelijke hem weêr zwaarder te drukken, daar de geleende gelden tot aankopen van het huis moesten afbetaald worden en een nieuw lichaamslijden hem het arbeiden moeilijker maakte; bij het bewerken namelijk van een' steen, sprong hem eene vonk in het regter oog, hetwelk hij na langdurig lijden ook verloor, maar ook dit kon hem niet berooven van zijn geduld en gelatenheid in den wil des Heeren. Hij verkocht daarop de helft van zijn huis en tuin, trok met vrouw en kinderen van de betere naar de onderste verdieping in een klein armelijk kamertje en leefde daar stil en ingetogen. Zijne uitering nam intusschen al meer en meer de overhand, en liet hem slechts zelden toe naar de kerk te *M.* te gaan, ondernam hij het echter nog soms met mooi weer of bij gelegenheid van het Heilig Avondmaal, dan was hij telkens zoo vermoeid, dat men duidelijk kon zien hoe na zijn einde reeds was.

Ik had dezen man regt lief gekregen, eene inwendige neiging verbond ons vast aan elkander; menigmaal, wanneer ik nieuwe krachten voor mijne ambtsbezigheden op eene bank, in een rustig, stil, eenigzints verheven hoekje mijner tegenoverliggende tuin

verzamelde, en hem dan in de zijne zich met moeite zag voortsleepen, of op eenen stoel zitten, dan wierd ik als tot hem heengetrokken.

Toen hij niet meer uit kon gaan, bezocht ik hem gewoonlijk des zondags namiddags en herhaalde hem dan den inhoud der leerrede.

Mijne trouwe bedienden die zelve deel aan het woord des levens hadden gekregen, bezochten hem ook gaarne op dien dag, en zoo vervrolijkten wij ons wederzijds en genoten de Sabbathsrust op eene geheel andere wijze, dan dezulken, welke den dag des Heeren als eenen tot uitspanning en openlijk vermaak bijzonder geschikten dag beschouwen.

In de week bezocht ik mijn lieve FRANS niet minder en het was mij altoos tot eenen grooten troost, dat de kommer welke hem dikwijls zeer drukte, deze namelijk, dat hij zijne dierbare vrouw met vijf kleine kinderen, in zoo groote armoede zoude moeten achterlaten, dat deze kommer, zeide ik, oogenbliklijk, wanneer wij slechts over het heerlijke evangelie spraken, werd vervangen door eene stille opgeruimde kalmte. Hier kon ieder die plaats uit Joan. VII: 17 vervuld zien, als ook Rom. I: 16. De woorden der H. Schrift waren diep in zijn kinderlijk geloovig hart gegraveerd en hij las in den volsten zin als in een opengeslagen boek. Niets was hem aangenamer dan hierover te spreken, waarbij hij dan

tevens dankbaar erkende, hoe Gods goedheid een licht in onze streken had doen opgaan, waardoor ook wij verlicht mogten worden. Psalm XXXVI: 10.

Hij herinnerde zich ook dikwijls met genoegen de gesprekken welke wij op onze wandelingen naar de kerk gehouden hadden; een paar tot voorbeeld, wil ik hierbij voegen. Wanneer men in den herfst van hier naar *M.* over het weiland gaat, treft men eene plaats aan, omtrent welke ik eens den wensch uitte, dat onze gemeente zoo talrijk aan echte leden mogt zijn, als daár menschen op konden staan. Wij berekenden zelf toen naauwkeurig, hoe groot dat getal wel zou kunnen belooopen, daarin verlustigde zich onze goede *FRANS* nu gedurig. Keert men nu langs dezen zelfden weg terug, zoo voert een nader voetpad over een eenigzints steilliggend bouwland, waar een boompje staat van waar men een vrij uitzigt heeft op de groote schoone kerk van *T.* Daar aan die plaats de berg bestegen was, zoo diende ons dit boompje dikwijls tot eene hoogere vergelijking, waar alle bergen achter ons zullen liggen en wij het heerlijk uitzigt zullen verkrijgen op dien grooten tempel, in welke men God eerst regt in geest en waarheid zal kunnen aanbidden. Deze en dergelijke beelden, verkwikten zijne, naar het vaderland der ruste zoo hÿgende ziel. Wij vertrouwen

dat die genade, welke hem hier met zulke heldere inzigten zegende, hem nu tot het aanschouwen zal gebragt hebben van die waarheden, waarvan dit slechts vrome, liefelijke beeldtenissen waren.

Zijn einde naderde in het begin van de maand Julij zichtbaar, de zwakte nam zoo de overhand, dat hij het bed moest houden. Met eenen den Christen zoo passende gelatenheid in den wil des Heeren, had hij zich reeds vroeger voorbereid tot deze gewigtige overstap van den tijd in de eeuwigheid; ook mogt hij de verhooring van zijn vurig gebed ondervinden, daar hij met geloovig vertrouwen zijne dierbare echtgenoot, die hem zoo gelukkig gemaakt had en zijne vijf kinderen, waarvan de jongste nog aan de borst der moeder lag, aan de zorg van zijnen Hemelschen Vader, die zoo mild is over allen die Hem aanroepen, mogt overgeven.

Menigmaal was die groote armoede en al de bezwaren die zijn huisgezin na zijn dood natuurlijk zouden moeten treffen, het middelpunt onzer gesprekken. Wat het eerste betrof, verzekerde ik hem, dat de gemeente al het mogelijke zou doen om de zijnen te ondersteunen, en met het andere mogten wij tot den trouwen Herder naderen, en Hem om Zijne beveiliging smeeken, die ook ons beloofd heeft: ik zal u geene weezen laten, enz. Toen hij ook dezen strijd volstreden had, hield hij zich slechts met

zijne geestelijke belangen bezig; de opwekkingen van HENDRIK MULLER en STILLENS Gezangen, die nog altoos in onze gemeente gezongen worden, waren, behalve den Bijbel, zijn grootsten schat. Verscheidene schoone plaatsen uit GESSNER'S voortreffelijke Gezangen, had ik den zieke reeds in den beginne van zijne krankheid voorgelezen, en het was tot groote troost te bemerken, hoe alles wat tot het hart sprak, bij hem ingang vond. Ik bragt hem ook nog het bij STEINKOFF in *Stuttgardt* nieuw uitgekomen boek: *de Christelijke Krankenvriend*. Dit overheerlijke boek las hij zelf nog ruim half door en bij ieder bezoek weidde hij uit over het nut dat hij daarvan had. Vele schoone boeken, zeide hij eens met hartelijke dankzegging tegen mij, vele schoone boeken ontving ik reeds van u, maar onder allen is mij dit toch het liefste; hij vond namelijk daarin ruim voedsel voor alles wat hij nu, staande aan het einde zijner loopbaan en de poorte der eeuwigheid, behoefde.

Den 14 Julij zag men zijne spoedige verlossing elk oogenblik te gemoet; toen wij het Heilig Avondmaal in *M.* op den 16 mogten vieren, hoorden wij uit de kerk komende, dat hij zoo zwak geweest was dat zijne vrouw niet anders gevreesd had, dan hem juist in dien tijd, dat zij geheel alleen bij hem was, te verliezen. Wij ijlden terug naar *Steinegg*, doch vonden hem echter weer iets beter, waarop wij besloten den tijd

zoo te verdeelen, dat er altoos iemand van ons bij hem was; als eene bijzondere beschikking der Voorzienigheid beschouwde ik het, dat ik juist dien dag weinige noodige bezigheden had, waardoor ik den meesten tijd in deze aangename schole mogt doorbrengen, waar zoo veel te leeren was.

Mijne bedienden die FRANS ook hartelijk liefhadden, namen uit eigene beweging het waken op zich en zoo trachtten wij hem aan het einde zijner pregrimsreize nog getrouw naar ligchaam en ziel bij te staan. Tot aan zijn einde behield hij zijne volkomene kennis, een onafgebroken geloofsvertrouwen en een reikhalzend verlangen naar het hemelsch vaderland.

Wanneer men hem de pols voelde zag hij altoos met verlangen het antwoord te gemoet, hoopende dat wij hem zouden zeggen: „het is genoeg;” want naar niets verlangde hij zoo zeer, dan dat al het aardsche voor hem voorbij was, waardoor hij in het genot zou kunnen komen van die heerlijkheid, welke zijn geloof hem toonde. Het was ook daarom dat die plaatsen uit de II. Schrift hem het liefste waren: *Christus is mijn leven en sterven mij gewin; en: ik wenschte ontbonden en bij den Heer te zijn.* Wanneer hij te zwak was om te spreken en wij eene dergelijke plaats hem voorlazen, o! dan gaf hij door hoofdschudden, zijne vreugde en opgeruimdheid te ken-

nen. Intusschen was zijn dood nog zoo nabij niet als wij des zondags meenden, hij moest nog een paar dagen geoesend worden en aan velen een sprekend bewijs van zijn geloof geven.

Maandag avond den 17 Julij kreeg hij hevige krampachtige aanvallen, en wij meenden niet anders of hij zou in dezelve blijven, doch hij bekwam weder eenigzints; voor den nacht bezocht ik mijn waarde kranke nog eenmaal, om te zien of hij ook nog iets wenschte, en vond zijne kleine kamer opgeproept met menschen welke vrij luidruchtig waren; ik trachtte dit te verbeteren en daar mijne dienstboden weder waken zoude, wenschte ik FRANS eenen goeden nacht.

's Morgens den 18 Julij bezocht ik reeds ten vier ure de hut van onzen geliefden strijder, zeer begeerig zijnde om te weten of hij nog leefde, daar ik zoo gaarne het oogenblik van zijnen dood had bijgewoond. Het was een heerlijke morgen, de daauw die alles bevochtigd had, lag drupsgewijze op ieder grashalmpje. Hosea VI: 4 kwam mij voor den geest en ik zeide in mij zelve: "o Heer! Gij, die bij Uwe weldaden ook het grashalmpje niet vergeet, Gij, rijke zegen Gods, Gij zult ook Uwe getrouwe knecht, die nu reeds zoo lang met den dood worstelt, Uwe genade niet onthouden en zijner indachtig zijn." Ik vond hem zeer opgeruimd, daar hij boven alle ver-

wachting een zeer rustige nacht had gehad; hij zeide mij dat hij zoo slaperig was; zijne pols was ten uitersten zwak en zijn gansche ligchaam als in een' staat van ontbinding, zoodat ik hoopte dat de Heer hem een kalm einde zou schenken. hetgeen dan ook werkelijk plaats had; ten negen ure 's morgens, ontsliep hij zoo zacht, dat men ook bij de grootste oplettendheid het naauwelijks bemerkte.

Het is mij onmogelijk te beschrijven wat ik gevoelde toen FRANS door den dood van ons ontnomen was, het griefde mij innig niet meer met hem te kunnen spreken, doch te gelijker tijd was ik zoo verheugd te weten dat hij nu te huis was, bevrijd van alle aardse lasten, bezittende wat het geloof den waren christen beloofd.

De gelijkgezinde weduwe vindt in hare groote armoede troost, in het vast vertrouwen op de beloofde hulpe des Heeren; anders zouden natuurlijk hare vijf kinderen haar wel bevreesd kunnen maken, welke zij tracht eene christelijke opvoeding te geven. Tot hare bemoediging wees ik haar op 1 Kon. XVII: 16, en had reeds meermalen na dien tijd de vreugde haar opmerkzaam te kunnen maken, hoe de Heere het ook met haar goed maakte.

Ja, gij goede, ons nu reeds vooruitgegane strijder, getrouwe dienaar onzes Heeren, gij

ziet nu Kanaän, daar het diensthuis van Egypte achter u ligt, eindelijk bereikt gij Thabor, nadat de Olijfberg bestegen is. Vrede zij met u in den naam van onzen Heer Jezus Christus onzen geëerbiedigden Immanuël, die zoo veel ook aan u deed; spoedig zien wij elkander misschien weder om vereenigd te worden, tot eeuwig, onophoudelijk danken en loven! Amen.

A 2431436